

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre ..... 16 h.
Negyedévre ..... 4 " "
Helyben kézhez hordva.
Egy évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 " "
Védke postán szállítva.
Egy évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételül az ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 76. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1915 április 3.

Vilmos császár a győzelemről.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Vilmos császár fogadta a Newyork World amerikai lap munkatársát. A császár azt mondta a tudósítónak: Mindig békeszerető voltam, de ha ennek dacára a háborút mégis ránk kényszerítették, *győzni fogunk.*

Arulók az orosz főhadiszálláson.

Stockholm, április 2. Az itteni szociáldemokrata párt lapja jó forrásból arról értesül, hogy az orosz hadseregben számos árulás történt. Az orosz csendőrség főnökét és több büntetését letartóztatták, mert kiderült róluk, hogy a németeknek hadititkokat árultak el. Hivatalos orosz részről azt hangoztatják, hogy még az orosz főhadiszálláson is akadnak kémek.

Orosz támadások a Kárpátokban.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) A kárpáti csata teljes erejével tombol a kárpáti front Uzsok—Lupkovi szakaszán. Tegnapelőtt óta a lupkovi szorosnál és attól nyugatra erősödött az orosz támadások nyomása. A támadásokat itt is visszautasítottuk. Uzsoknál a szoroson túl, benn Galiciában állanak csapataink s itt csak tegnap próbálkoztak meglepetésszerű rohammal az oroszok. Katonáink csodákat művelnek hősi ellenállásban. A „Fremdenblatt“ jelenti, hogy még most sem tekinthető át a kárpáti centrumokban folyó harcok képe. A San forrásvidékén meglepetésszerű, gyorsan változó események folynak. A magyar határt jelző főhegygerinc előtt heves harcok folynak a galíciai magaslatokért. Csapataink csodás hősiességgel verik vissza a folyton megújuló támadásokat.

A Dardanellák ostroma.

Milanó, ápr. 2. Goltz pasa Szófián való átutazása alkalmával a Corriere della Sera levelezője előtt a Dardanellák bombázásáról a következő nyilatkozatot tette:

— Mindig meg voltunk győződve a győzelemről a szövetségesek flottáival szemben. Konstantinápolyból csak a levanteiek menekültek, akik a normális időkben sem tettek tanubizonyosságot különös bátorságukról. Én a magam személyét illetően egészen nyugodt és annyira biztos voltam, hogy tizenhétéves korom óta, a támadás megkezdése előtt a szultánnak megnyugtató kijelentéseket tettem. Nem voltam jelen a támadásnál, mert akkor épp inspekción uton voltam a tráciai seregnél. A következő eredmény előrelátható volt, de váratlanok voltak azok a súlyos veszteségek, amelyeket az ellenség szenvedett. Négy pán-

célos hajót elsüllyesztettünk és sok más hajó súlyosan megsérült. A Queen Elisabeth teleltalátot kapott a gépen. Mi csak azt reméltük, hogy a támadást visszaverjük.

— Megjegyzésre méltó ez az eredmény, mert megváltoztatja az eddigi katonai felfogást a tüzérségnek hajók ellen elért hatásáról. Különösen nagy hatásuk van a közép-nagyságú, például 15 centiméteres lövegeknek. Az ilyen fajtájú lövegekből igen sok van a Dardanellák erődeiben. Ezek a közép-nagyságú lövegek annyira mozgékonyak, hogy ha az ellenség meg is állapította állásukat, a legközelebbi támadásnál már nem találja őket ugyanazon a helyen. A Dardanellák belső erődeiben okozott károk egészen csekélyek, csak egy nagykaliberű ágyú sérült meg. Lehetséges, hogy a Bouvet et és néhány más hajót uszó aknák süllyesztették el. Az oroszok szállították a törökök részére az

aknákat, mert a Boszporuszról kihalászott orosz aknákat egyszerűen áthelyezték a Dardanellákba. Komoly csapatoknak partraszállási kísérlete eddig egyáltalában nem volt. A Kunkale erőd ellen összesen hatszáz embert próbáltak partra szállítani a szövetségesek.

A Dardanellák ostroma újra megújult.

Budapest, április 2. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik a milánói Itáliának: a Dardanellák legutóbbi bombázása ismét dugába dőlt. Az ostromló hajóhadnak két hadihajója az orődök heves ágyutüzében súlyosan megrongálódott.

Uj ostrom a Dardanellák ellen.

Athén, április 2. (Saját tudósítónktól.) Az angolok által megszállt Tenedosz-szigetéről azt táviratozzák, hogy a Dardanellák ellen való új operációk megkezdődtek.

Visszavert támadás az orosz határon.

Budapest, április 2. (Tud. cenz. táv.) A Magyar Hirlap írja:

A sajtóhadiszállásról jelentik, hogy a Pruth és a Dnjeszter között folyó harcok tegnap az orosz támadás teljes visszaverésével végződtek.

Megállított orosz támadások.

Budapest, április 2. (Tud. cenz. táv.) Eperjesről jelentik:

Duklánál az ágyuharc tovább folyik. A Zemplén fölötti orosz támadások egy részét megállítottuk.

Heves harcok a Njemen vonalon.

Budapest, április 2. (Tud. cenz. táv.) Kopenhágából táviratozzák:

A moszkvai lapok jelentik, hogy a Njemen vonalon heves harcok törtek ki, Kovno

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

vár helyőrsége is részt vesz a harcokban. Gyors döntés várható. Az oroszok veszteségei jelentékenyek.

Arulás a cár ellen.

Budapest, április 2. (Tud. cenz. táv.) Kopenhágából jelentik: Oroszországban az újabb felségárulással kapcsolatban százhusz embert letartóztattak és Carszkojeszelóban több dumaképviselőt őrizetbe vettek. Moszkvában és Odesszában tömeges letartóztatások várhatók. Antimilitarista propagandáért a moszkvai egyetem helyettes rektorát és öt tanárát elfogták.

Románia semleges marad.

Budapest, április 2. (Tud. cenz. táv.) Londonból jelentik:

A román követ Bukarestből visszaérkezve a Morningpost munkatársa előtt kijelentette, hogy Románia továbbra is semleges marad a balkáni statusquot fenntartja, s a háboruba beavatkozása bármely hadviselő állam javára ki van zárva.

Eszak-Belgium bombázása.

Budapest, április 2. (Tud. cenz. táv.) Amsterdamból jelentik:

Az angolok tegnap este éjjeli tizenkétóraig bombázták az észak-belgiumi partokat. A német űtegek viszonyozták a tüzelést.

Zeebrügge angol aviatikusok bombát dobtak, azonban eredménytelenül.

Bombák Nikita palotájára.

Budapest, április 2. (Saját tud.) A Havas-ügynökség jelenti: Egy osztrák-magyar repülőgép tegnap megjelent Cetinje felett, s a királyi kastély körül keringve több

bombát dobott le. A kár jelentékeny.

Aknán elpusztult angol hajók.

Köln, április 2. A Kölnische Zeitungnak jelentik Krisztiániából: A Lloyd Register hivatalos adatok alapján közli, hogy december harmincegyedikéig elpusztult tizennégy angol hadihajó, 84 gőzhajó 200 396 tonnátartalommal és két vitorláhajó 484 tonnátartalommal.

Olasz lapok és Oroszország.

Róma, április 2. Az egész olasz sajtó élénken tiltakozik az ellen a hang ellen, mely az orosz sajtóban mintegy karmester intésére megnyilvánul, hogy az Adria fölötti fenhatóságokat Oroszországnak kell kezében tartani.

A Giornale d'Italia kijelenti, hogy Olaszország sohasem fogja tűrni a szlávság térfoglalását, vagy Nagy-Szerbiát az Adriatengeren. Olaszország befolyásának ebben a tekintetben megerősödve kell kikerülnie a világkonfliktusból. — Valóban lehetetlenség volna számára, hogy Oroszország, vagy valamely darabontja megvetesse a lábát az Adrián.

A turini Stampa megjegyzi, hogy az Oroszországban uralkodó szigorú cenzura mellett ily közlemények csakis Szaszonov egyenes utasítására jelenhetnek meg. Hogy mit céloznak, azt világosan látni. Ez a jelenség rettenetes pofonesapás azokra az olaszokra nézve, akik az azonnal való beavatkozás mellett álltak Oroszország pártján.

A háborus pártiakat megverték Milanóban.

Budapest, ápr. 2. (Saj. tud.) A M. T. I.-nak jelentik Milanóból, hogy ott a háborus pártiak gyűlést hívtak össze. A gyűlés szónoka Garibaldi volt, ki a székesegyház lépcsőjéről akarta beszédét elmondani. A szónokot a békepártiak megtámadták s elűzték a székesegyházi lépcsőről s futva menekült az üldözők elől. A két párt véresen összeverekedett. Számos letartóztatás történt. Többek közt letartóztatták az Avanti szerkesztőjét is.

A CSASZÁR SZÍVE.

Irta: Kuskóné Heigel Ilus.

Néma csendes kórteremben, fehér ágyak egyikén Nagy beteg egy édes anya, gyógyuláshoz nincs remény.

Édes fiát tűzbe vitte, a háborus fergeget S azóta a szegény asszony igen súlyos nagy beteg.

Lázálmában fiát hívja, ébren várja levelét Fia nem ír, nincs hír róla, tán elveszté életét? Sir, zokog az édes anya, beteg teste megremegeg „Oh! Istenem könyörülj meg, hozd vissza gyermekemet.”

S mikor látja, hogy hiába várja vissza gyermekét Nagy bánattól beteg teste elveszté az erejét. Most ott fekszik erőtlennül és lehunyja a szemét S akkor hozzák messze földről meg a fia levelét.

„Nem haltam meg édes anyám, ne sirasson engemet Német császár foglya vagyok: itt töltöm életemet.” És a beteg, hogy ezt hallja, könny borítja el szemét Most még jobban könyörög hogy hozzák vissza gyermekét.

Az izgalom aggasztóvá változtatja helyzetét Hü orvosa, ápolója már föladata a reményt. A doktor szól: „Csak egy mód van megmenteni életét Mihamarabb meg kell lássa hön óhajtott gyermekét.”

És az orvos nem habozik maga ir egy levélkét Édes anyja nagyon beteg megmenthetné életét Ha eljönne kis időre megnyugtatóna jó szívét Visszanyerné egészségét tán az egész életét.

És a fogoly ezt olvasva, azon töri a fejét, Hogyan tudná teljesíteni az orvosnak kérését. S mivel hallotta dicsérni Vilmos császár jó szívét Egyenesen hozzá küldi a hü doktor levelét.

Im a császár megsajnálja a fogolynak helyzetét. Elhivatja őt magához, hogy megnyugtassa lelkét. Becsületstöt vesz csak tőle s teljesíti kérését És a fiu megmentette édes anyja életét.

Elbeszélve hazájában megható történetét S most a franciák is áldják Vilmos császár jó szívét.

Zsidónak nem adok . . .

Botrány a Szent László-téren.

A Szent László-téren szép kis botrány volt tegnap reggel, amelynek bíróság előtt lesz a folytatása.

Egy biharkeresztesi gazdaember nagyobb mennyiségű tejet és tojást hozott be Nagyváradra, azon reményben, hogy tekintettel az ünnepre, milyen pompás vásárt csinál.

Alig érkezett a Szent László-térre, amint a közönség meglátta nála a tejes-kannákat, körül özönlötték, hogy alig birt mozogni az asszonyoktól, akik mind tejet akartak vásárolni. Az ember alig győzte mérni a tejet.

A sokaságban egy zsidóember legjobban törtetett, hogy mielőbb tejhez jusson. Jobbra-balra taszigálta az asszonyokat, akik tiltakoztak a goromba tolakodással szemben.

A biharkeresztesi ember látva az asszonyok méltatlankodását, nem akart az embernek tejet adni.

— Zsidónak nem adok — mondta inkább tréfásan — ezeknek az asszonyoknak jusson inkább az ünnepre.

Erre a kijelentésre héber atyánkfíát elöntötte a méreg. Felkapott két tejes-kannát s verte az aszfalthoz. A tej kiömlött, a kannák összetörték. Majd összerugdosta a kosártójást, amelyből alig maradt ép.

Még ez sem volt elég. Nagy volt a bátorság. Neki esett a biharkeresztesi embernek s pofozni kezdte.

Képzeltető, hogy milyen kavarodás keletkezett pár pillanat alatt.

Az asszonyok, mikor látták, hogy a tej kiömlött, megakarták verni a héber atyafit, de a rendőrség közbelépett s végét szakította a botránynak. Csak egy szintén héber polgárőr akart még okvetetlenkedni, de a rendőrség leintette.

Ugy a biharkeresztesi embert, mint a brutális támadóját bekisérték a rendőrségre,

TELEPATHIA.

A hideg szél metszően süvített végig a városka utcáin, csapkodva a havat a járókelők szemébe.

Az egyik csinos villaszerű ház ablakából egy bájos leány tekintete meredt bele a ragyogó holdvilágos, hópelyhes világba. — Szinte lelkevesztetten nézett maga elé, modulatlanul támaszkodva neki az ablakfélnak, csak néha rándult meg lányos, karcsu teste, mintha kitörni készülő égető sirás akarna kitörni belőle. Látszott, hogy gondolat és érzés nélkül áll és néz előre.

A kapun hirtelen éles csengetés hangzott fel, majd nemsokára rá sarkantyupengés az ajtó előtt.

A lány megfordult s csak nagynehezen tudott uralkodni magán, hogy a nyakába ne repüljön a belépőnek.

Magas, fess huszárhadnagy jelent meg az ajtóban s mosolyogva tárta ki két karját, a lány azonban — legyőzve vágyát, hogy az ő karjaiba pihenessen — csupán homlokát nyujtotta csókra.

Öröm egy piros tojás husvétra

czukorkával töltve már 20 fillértől kezdve Aszódi Kossuth-utcai főüzletében vagy Rákóczi-utí Csookoládé király fióküzletében beszerezhető a gyermekvilágnak és felnőtteknek. Husvétí tojásokból igen dur raktár míg a készlet tart. Kereskedő uraknak visznelárusítás is megkezdő.

dött. Értesitem a czukorka szakértőket, hogy kizárólag nálam kapható a híres Drasskovits-féle valódi Vinga-Bonbon. Vigyázat, mert a csillag jelzésű a valódi. Külön halkanzer osztály. Bőjti idényre Sardiniák, Osszé, Füllé, Sós hering ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

ahol jegyzőkönyvet vettek fel a botrányról. Felvették egyben az okozott kárt.

A rendőrségről a paraszt-ember egyik orvoshoz ment s láttelelet állíttatott ki, amelynek alapján bünyügi és kártérítési pert indított támadója ellen. Tehát a bíróság fogja megtanítani a héber atyafit arra, hogy nem szabad önbíráskodni, még ha paraszttal van is szemben és az eladónak joga van válogatni, kinek akarja eladni a portékáját.

Találkozás nyole hónap után.

Drámai epizód az északi harctéren.

— Saját tudósítónktól. —

A halódó nyár egyik bánatos sugaru napján indult el a hareba. Ragyogó kedvvel, szívében szent elhatározásokkal, a jókedv és vidámság bibor rózsáival az arcán.

Mielőtt elindult volna, átadta nekem az ő drágaságait. Könyveket, amelyekben megértő és szenzibilis lélekkel lapozgatott sokszor éjjelbe nyuló éjszakákon át. Intim emlékeket, sárgult leveleket, szentimentális írásokat, amelyet maga alkotott a magány, a csend ihletes óráiban, fényképeket, amelyeket gyakran ezüst könnyes harmatozott be és amelyek már sápadtak voltak a sok rajongó esőkok hervasztó lehelletétől. Átadta az ő szépségekre és finomságokra óhajtozó lelkét is, mikor egy méla este meggyóna nekem rövid kis élete színes karneváljának örömeit, trubaduri rajongásának a káprázat és csodálat pókháló finom selymeitől pompázó ideáljait, az élet göröngyös országútján való vándorlásának epesztő kinjait, tantaluszi epedéseit, álmokat szítáló drága bánatát.

Egészen tisztán áll előttem még az a nap, mikor elment.

A tömeg lázas éljenzésével a sapkákra feltüzött virágokkal, az ajkakra feltörő lel-

kesedés riadóival, a levegőben mámorosan szálló nótákkal, az egész utca, a házak, az emberek valami büvöletes nosztalgijával az ismeretlen rejtelmesség, a háboru után.

Végül mikor a vonat füttyentett, lassan megindultak a végtelenségbe nyuló sínek ezüst szallagján a kocsisorok, megremegtette a levegőt és tüzes viharként ostromolta a felhőtlen napsugaras eget az utolsó istenhozzádok fenséges, tragikus zenéje — még egy eső, a szemében a könny ragyog s pár perc múlva már csak fehér zsebkeendője libeg felém a messzeségből, mint elfáradt pille szárnya.

Soká nem hallottam róla semmit. Egyszer-mászor ha ismerőseinktől jött a hír felőle. Leveleket nekem nem írt, ugyan mit is írhatott volna hiszen nekem adta az egész lelkét.

Ezalatt dult a nagy szenvedést okozó, emberpusztító háboru halálos villámokkal terhes és mennydörgéses fergetege. Ugy fájhatott a szíve szegénynek. Seholye láthatta az élet derűs Riveriáját, az életet fakasztó napsugaras valót. Mindig csak a pusztulás szele legyintette meg, a borzalom rémes hangjai altatták el, a nyomoruság nyomasztó számuma lepte el rajongó lelkét.

Ő, akinek az életet a nyugodt és békés hangulat hullámai ringatták, aki a kényelem és csend ábrándos várában élt szemlélődő és érző ifjúként, nyole keserves hónapokon keresztül járta füstölögő falvakon, ember testeken, roncsolt hullákon, vértől pirosult mezőkön, lövészárkoktól megsebezett földeken, rommá lett városokon és falvakon át a maga döbbenetes és pokolian kegyetlen kálváriáját, viselte gyenge vállain a hazafiú kötelesség nehéz keresztjét.

És mégis megérkezett nyole hónap után egy egy esős alkonyaton oda, ahonnan eltávozott egy ragyogó és fényes nyári napon. Amint meghalloitam megjövését, másnap azonnal hozzája siettem. Nyole hónap múltán.

Didergő és bágyadt hangon ijedt fel lelkemből a kérdés. Vajjon hogy néz ki? Vajjon mit fog mondani?

A kórházban feküdt lövésű sebével. Azon-

kívül elernyed, beteg és fáradt volt. Hogyne lett volna ilyen nyole hónap és ki tudja hány ütközet, mennyi halálveszedelem, mennyi rettenet után.

Félve és nyole hónap alatt az utána felgyülemlött sok érzés galvanikus áramával a szivemben kopogtattam be hozzá.

Szabad! Hallatszük belülről és olyan fájdalmasan hangzik ez a szó, mint egy bánatos futam a G huron.

Beléptem. Egy megnyult alak fogadott, fehér kórházi köpenyegben.

— Ez ő? — kérdeztem magamtól meg-hökkenve.

Az arca egészen sápadt és beesett volt és amint az ablakon keresztül belopózott a fény, amelyet a homályos ablaküveg szűrte át, láthatóvá lettek az apró ráncok, ajkai fölött a mély barázdák.

Homlokán még ott égtek a késői láz rózsái. Szemei opálosan áttetszők s belőlük felém suhantak rejtett villámlások. Szemei alatt kékes karikák iveltek, miket az álom-talan és ágyudörgéses éjszakák raktak oda. Az egész alak a szenvedésnek és az elképzelhetetlen viszontagságok élő és beszédes modelljeként állt előttem. Kezei még most is remegtek. Ajkainak fonyadt szegélyén fájo mosolyok suhantak végig.

Először nem ismert fel. Bámolni kezdett és mintha elmúlt emlékek, távoli alakok között kutatna, merően és fürkészően meredt tekintete a padozatra. Majd félénk örömpír rajzolódott az arcára és bágyadtan, karjait felém tárva és szivrepeső hangon megszólalt:

Szervusz! Te vagy? Köszönöm, hogy ilyen hamar eljöttél! Hogy vagy? Gondoltál-e reám sokat?

Az egymásra zuduló kérdések hatása alatt alig tudok felelni és ő még mindig, hangjában titkolt és fojtott csuklással, mintha a viszontlátás öröme zokogásban olvadt volna fel, kérdezget. Pár percig elhallgat. Itt a kedvező alkalom gondoltam. Most már én is kérdezhetem. És kérdeztem. Ő válaszolt.

Elmondott sablonos, már annyiszor hallott eseteket, amelyeket azonban akárháyszor is hall az ember, mégis megremegtetik egész valóját. Erős akcentussal, folyékony hangon, de néha a meghatottságtól megindulva mesélgetett minden színész nélkül egyszerűen az első ütközetről, azután a többiekéről, a táborozásról, a háboru egész

Szótlánul kínálta meg helytel a katonát s maga is fáradtan, szinte aléltan rogyott le egy fotelbe.

Pár percig néztek egymásra, szemükben a végtelen szerelem kifejezésével, míg végre megszólalt a lány visszafojtott sirástól remegő fátyolozott hangon:

— Tudom Jenő, hogy miért jött. A lelkem úgy ég mint egy izzó parázs, majdnem szétveti valami sohasem érzett tépő, mardosó fájdalom. Tegnap este tudtam meg, hogy holnap már magának is mennie kell. Most, amikor azt hittem, hogy boldog álmaim valóra válnak s a felesége lehetek annak, a kit anyyira szeretek... most...

A férfi arcán is meglátszott a nagy felindulás s az előbbi erőltetett mosolygás végleg eltűnt arcáról. Kezébe vette a lány kis kezét s simogatva, szinte anyásan kezdett hozzá beszélni:

— Talán jó is, hogy nem nekem kellett bejelentenem az elmenetelemet. Tudja jól Irmuska, hogy szeretem, imádom magát. Mikor megtudtam, hogy holnap már mennem kell, rögtön maga jutott az eszembe s az én szivemet is elfogta valami furcsa fájdalom.

— Jenő — szolt most a lány — én úgy érzem, nekem olyan rossz előérzetem van, hogy maga nem jön vissza többé. Ne vegye rossz néven tőlem, hogy ilyesmit mondok magának éppen most, mikor talán ez csak elszomorítólag hat s amikor inkább bátorításra van szüksége...

— Dehogy kis bohó, nem úgy van az.

Én meg éppen az ellenkezőjét mondom ennek. Én most elmegyek, levágom egy csomó ellenségnek a fejét és hipp hopp visszajövök magához és olyan boldogok leszünk, mint még soha senki a világon.

A lány szomorúan ingatta meg bájos szőke fejét.

— Nem, Jenő — maga most ezt csak azért mondja nekem, hogy megvigasztaljon. De az éjjel is, amint álmatlanul hanykolódtam az ágyamban, oly különösen rossz érzéseim voltak... Folyton magát láttam a legborzalmasabb helyzetekben. Jenő kérem, könyörgök, azt ígérje meg, mielőtt elmegy, hogy vigyázni fog magára. Gondoljon arra, hogy valaki itthon várja reménykedve, epedve a visszajöttét. Ugye megígéri? Nagyt sőhajtva folytatta: Most még egyet: Ígérje meg, hogy gondolni fog rám és nem fog elfelejteni...

— Ezt én inkább kérhetném magától Irmuska — szolt közbe halkán a férfi. Ugy el tudom képzelni magam, amint egy-egy fárasztó napi munka után kezembe hajtom a fejemet és úgy gondolok majd arra, akit a legjobban szeretek... magára. Mondja csak egy szóval, hogy hü marad hozzám és várni fog rám. Hisz visszajövök, — meglátja — hamarosan.

— Esküszöm Jenő, hogy ha a magáé nem lehetek, senki másé nem leszek — szolt a lány fejét lehajtva.

A férfi minden érzését kifejező boldog tekintetet vetett menyasszonyára:

— Nem is hiszi, milyen boldoggá tett e

pár szóval, s megcsókolta a lány remegő kezét. Majd mikor egyszer, talán még sok idő múltán, megint így egymás mellett üldögélve beszélni fogunk az elmúlt idők e legnehezebb órájáról, akkor leszünk igazán, nagyon boldogok. Most azonban már mennem is kell. Hogy milyen fájo szivvel távozom innen, talán nem is tudja.

— Isten vele Jenő — nagyon, nagyon sok szerencsét kívánok magának — rebegte a lány s vőlegénye nyakába borult.

A férfi eltávozott s a leány letört virágként hullott le a székbe s az eddig csak fojtogató sirás teljes erővel tört ki belőle. Megrázta a fuldokló, égető sirás, mint vihar a fákat, s utána megkönnyebbülve ragyogott át szomorúsága ködfátyolán a remény, hogy visszajön, nem veszhet el az, akit anyyira szeretnek.

Multak a napok s a hetek lassan, mintha ólomlábon járnának. A tavasz is ráköszöntött mindig új varázsával a földre. Irmának is hozott egy kis változást a ködös, nyirkos téli napok után, kis kertje virágait öntözgetve, ápolgatva mégis csak mult volt a lahogya az idő. Most mindig komoly arcán mosoly csak akkor futott át, mikor egy-egy levelet kapott Jenőtől. S ha megjött a várva várt levél, könnyes szemmel csókoltatta minden egyes betűjét s beszélt hozzájuk, mintha hallaná az, aki olyan nagyon megszerve van.

Egy napsugaras gyönyörű délután olvasgatva üldögélt a kertben Irma. Hirtelen

nagyszerű és lesújtó valójáról, a katonákról, a tisztokról, a halálról, amit minden percben várt és az életéről, amelyet otthon hagyott és amit úgy óhajtott ismét elérni.

Lassan elhalkult a hangja és olyan lett, mint mikor a sárgult leveleket az őszi szél csendesen fújja le a földre bus, melankólikus zenével. Éreztem és tudtam, hogy most következik az igazi vallomásnak a perce és nem szabad közbeszólnom. Éreztem, hogy lelkének a háboru okozta gyűrődései halkan kisimulnak és jön valami megindító és irgalmas epizód. Látom az arcán, hogy még küszködik magával. Látom a kérdést arcáról felém meredni. Beszéljek e? De erőt vesz magán és fehér kórházi köpenyét magán összehuzva, kezeit összetéve csendes tempóban mesélni kezd.

*

Vitt bennünket a vonat. Dalolva és bátran mentünk. Mikor elérkeztünk a határhoz, még egyszer sóvár pillantásokat vetettünk a Kárpátok már hótól csillogó tetőire, még egyszer elküldtem lelkem merész szárnyalásával az elhagyott, szent hazai földre, beszivtam utoljára a balzsamos erdők illatát, képzeletben még egyszer ittam a patak friss vizéből — azután a határon lehajoltam a hazai rögre és áldó ajakkal, tiszta szívvel a lelkemben nagy elhatározásokkal esőket, fájó bucsucsókat leheltem reá.

Tovább indultunk. Pár óra múlva galíciai vidékre értünk. Kiszállottunk a kocsi-ból és az éltető levegőből, amelyben benne reszketett az anyaföld illata, teli tüdővel szivtam, szinte lázasan az életet.

Emlékeim nagyon össze zavarodtak, rozsdát hintettek reá a kavargó és változó események, a messzi tünt idő. Olyan az emlékezetem, mint valami nemrég hantolt új sirhant. Hideg és hideg, visszataszító. Nem tudok mellette lángra gyulni, felmelegedni. De mikor az új sirhantot belepí a zöld gyeg, az illatos virág és fölötté gondtalanul szállanak a pillangók, akkor a sir körül szívesen álmadozunk és szemekből a köny halkan megered.

Az elmúlt események, gondterhes napok, órák után most ebben az itthoni és meleg környezet áldott melege mellett azonban kezdenek szebbé, tisztultabbá válni az emlékeim. Reájuk süt most a napsugár, belepí a mult szenvedések tisztuló tüze és én is, mint a virágoktól belepített sirhant mellett,

valami határtalanul fájó, kínos érzés iadult ki a szívéből s remegtette meg egész valóját. Görcsösen fojtó, észvesztő érzés volt, úgy, hogy egy sikoltással eszméletlenül hanyatlott vissza.

Lassan tért csak magához s mikor édesanyja megrémülve kérdezte, hogy mi baja van tulajdonképpen, bánatosan — az előbbi ijedelem hatása alatt — felelte:

— Meglátja anyuskám, hogy Jenőnek valami baja történt. Mikor az a borzasztó érzés erőt vett rajtam, lelki szemem előtt megjelent Jenő alakja, amint egy golyótól találva elterül a földön. Tudom, hogy valami rosszat jelent ez, s el is vagyok készülve rá. S hiába beszéltek neki, nem tudták kiüzni fejéből e gondolatot.

*

A leggyötrőbb, várakozásteljes napok egyikén meg is jött a hír, hogy vőlegénye hősi halált halt.

Első kétségbeesésében azt hitte, hogy nem éli túl. Csak a nagy szülői szeretet és gondos vigyázat tudta megóvni attól, hogy valami kárt ne tegyen magába.

Később, az első fájdalmak csillapultával lassan belenyugodott nagy veszteségébe s megvigasztalta, hogy nem csak ő van egyedül, aki sir és gyászol a mostani nehéz időkben.

A temetőbe gyakran kijárva imádságos áhitattal gondolt arra, hogy: a haza minden előtt.

ugy az emlékeim borus sirja mellett már boldog tudok lenni.

Az emlékek, amelyeknek színes és zajló tömege most körül vesz engemet, olyan meghatók és szívig hatók. Mégis közülök egy kiemelkedik, mint a színpadon a sok színész közül a tragikus.

Valami elfelejthetetlen ez nekem és azt hiszem az élet, a háboru nagy tragédiájából ez rám nézve a legmegragadóbb és legmágikusabb fényvel ragyogó epizód. Most, hogy róla akarok beszélni, erőt vesz a lelkemen a lidércnyomás és az a szárnalmas érzés, amely egész lényemet áthatotta.

En ott künn a küzdelmek véres színhelyén sohasem sirtam, hisz úgy elsuhantam a halál mellett, mint a csillag az éjféli egen. Nem vett erőt rajtam a félelem, a borzalom mert hisz minden hiába.

De egyszer sirtam, patakzott a könnyem, nyomorult és tehetetlen helyzetemben keservemmel, mint tüzes ostorral csapkodtam az eget.

Azt elfelejteni nem tudom soha és azt a csodálatos és alázatos érzést, amely megmenekülésem után erőt vett rajtam.

— Egy véres éjszaka történt. Üres és elhagyott falut kellett megvédenünk. Az ellenség óriási erővel támadt. Sok orosz volt, sok ezer. Háj az az éjszaka! Elbe szélhetetlen és leírhatatlan azon éjszaka mi történt a sötétség oltalma alatt. Vad zene, amit még fülsikítóvá tett az ordítózás, a jajveszékelés, a hörgés. Kavarodás és verekedés, szuronyroham és puskalövés mindenfelé. A völgyekben, a bozótok alján. Rohanás, törtetés a sebesültek jajgató, a halottak meredt szemü tömegén át. Ugy kóvályogtunk az éjszakában, úgy harcoltunk, mint dühödt fenevadak.

Felettünk a borzalmakat néző hold vi-gyorgó arca, messziről meg meg villant valami fényáv. Az ágyuk moraja, a felzavart éjszaka pokoli zugása riasztóvá és elviselhetetlenné tette már a helyzetet. Fülünket befogva miut megveszettek négykézláb, hason esuszva, rohanna mentünk előre. Küzdelem és harc szüntelen folyt egész éjszaka. Tele volt ismeretlen és rejtelmes kísértetekkel.

Messzire elható süvöltő kiáltások, vezényszavak, káromkodások, az előretörtetők lábdobogása, a zuhanás, a fojtogató szuszogások mind olyan kábulttá tett bennünket.

Mintha száz meg száz esztendő minden szenvedése, fájdalma gyülemlt volna össze ebben az éjszakában s mintha a lehetetlen és elképzelhetetlen emberi bátorság és erő maximális heve lázított, hajtott volna előre. Ezerszer meghaltunk, letörtünk, de ezerszer törtünk előre, támadtunk fel. Ujra éledtünk, harcoltunk, viaskodtunk. Tele voltunk piszokkal, szennyel, sárral, de harcoltunk és iztunk a bátorságtól, mint a gőzkazánok. Tüzel bennünket az elhagyott otthon szeretete, az volt örömünk, reményünk kedvünk. Az otthon levő szülők, testvérek, barátok emléke.

En is olyan voltam, mint egy a tüztől, a rohanástól, a halál illatától megittasodott mámoros lélek. A falu egyik házának kertjében volt elrejtőzve a mi csapatunk a falu nyugati részén. Itt volt a legerősebb támadás. Harcoltam körülbelül éjfélutánig az égő házak lobogó tüze mellett. Nem történt semmi bajom.

Egyszer valami bugás ütötte meg a fületem és alig eszméltem rá, hogy mi történt, már is a zöld gyepre hanyatlottam. Meg azt hallottam, hogy valami halkan folyik a mellemből lefelé. Talán vér lesz, megsebesültem? — gondolhattam réveteg állapotomban.

Azután mi történt, nem tudom.

*

Kinyitottam a szemem. Körülöttem csend volt, a kusza éjszaka után beállott nyugalom halálos csöndje. Csak távolról eseregdezt egy patak. Az ég alján éppen akkor éb-

redt a nap. A fákat halk szél borzolta. Megakartam mozdulni, de nem tudtam. Egész valómon valami suly nehezedett. Kezeim sem tudtam megmozgatni, csupán azt éreztem és tudtam, hogy élek és egyedül vagyok. Halottak és hörgő sebesültek között, saját magammal is tehetetlen ember.

Gondolkozni kezdtem, amennyire bírtam. Mi lesz velem? Talán itt el is veszek, elpusztulok? Azután nagy sokára eltemetnek és a hideg sirban mésszel öntenek le?

Néma letargiámban egyszerre csak hangoz szárnyesattogást hallottam. Károgó varjúk csapata, fekete uszályként húzott át a levegőn. Láttam, amint három közülök kivált és leszállt a halottak, a mellettem fekvő sebesültek felé. Ott keringőztek felettük. Majd mintha tanakodtak volna. Pár perc múlva fölé szálltak. Károgtak és arcom felett repdestek, hogy szinte éreztem szárnyuknak érintését.

Azután rám szálltak. Az egyik kemény csőrével a homlokomat kopogtatta. Erre a másik kettő is bátorságot vett. Ők is csőreikkel kezdték vájni az ajkamat.

Azt hittem, hogy megőrülök ebben a rémes helyzetben. Magammal tehetetlen vagyok. A varjak ki fogják vájni a szememet, martalékjuk lesznek, öltött fel kegyetlenül a gondolat.

Nem tudtam mit csinálni. Keserves könnyek fakadiak a szememből, öntudatlanul imákat kezdtem mormolni, nagy hirtelen feltűnt előttem minden amit ilyen nyomoruságos és furesa megsemmisülés után itt hagyok.

A város ezer fényével, a cigánymuzsikák, a selyem cipellős lányok, az átvirrasztott éjszakák, a séták, a szép könyvek. Nem hittem a menekülésemben és így az utolsó órámat akartam megédesíteni az otthonra, annak szépségeire való emlékezéssel.

Előttem feltűnt a kedves ház, a gyermekor, az elmúlt harcok forrataga — és gondolkodásom közben nagy rugást éreztem a riadt varjak elszálló szárnyesattogását hallottam. Arcom a föld felé fordul és hason feküdtem a földön.

Egy mellettem fekvő haldokló irtózatoss kinjában rugott meg lábával és lett akaratlanul megmentőjévé életemnek, amely már csendesen uszott a vég felé.

*

Az ajkamon ezek a sebhelyek onnét származnak, a remegés a kezemben színtén onnét mondta a rég nem látott barát és mikor elbeszélésének végére ért, mintha kellemetlen vendéget akarna elhessegetni kitérta karjait és kezeivel az ablak felé remegve mutatott. Odanéztem az ablak párkányán, egy varju volt.

Talán egyik azok közül — jegyezte meg sápadt arccal és arcain végig kuszott, a rossz emlékre való gondolás bus grimasza.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

* **Katonák!** „AXA“ hintőpor ruhára, fekvőhelyre hintve feltétlenül megöli a kiütéses tifuszt terjesztő **ruhatetveket**, kapható: Tábori csomagolásban Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B Telefon 13—02

A londoni Rotschild-ház feje meghalt.

Rotschild Nathaneel lordnak, a londoni Rotschild-ház fejének halálát jelentette egy rövid távirat Londonból. A lord 76 éves volt. A „lord and peer van England” címet családjában, mint legidősebb, egyedül bírta. Két testvére van, Alfréd, aki legutóbbi ideig osztrák-magyar konzul volt és Leopold, aki agglegény.

A most meghalt lordnak két fia maradt: Valter, aki most 44 éves és Charles, *Wertheimstein* Rózsika férje és egy leánya: Evelin, aki egy angol katonatiszt felesége.

A lord méltóságát az idesebb fiú: Valter öröklé. A leendő lord csak természet-tudományokkal foglalkozik, nagy muzeuma van s kiváló tudós hírében áll. Érdekes, hogy a bankház ügyeivel sohasem foglalkozott s így a bankház főnöke testvére, Charles lesz, aki szintén nagy szenvedéllyel foglalkozik a természettudományokkal, de a bankházat együtt vezette eddig is apjával, a most elhalt loddal.

A Rotschild-ház elhunyt feje, egyike volt anglia legkiválóbb pénzügyi tekintélyeinek, akinek szava irányadó volt pénzügyi téren. Edvard angol királynak bizalmas barátai közé tartozott s politikai téren is nagy szerepet játszott mint a konzervatív irány egyik kiváló képviselője. A mostani királyi családdal is nagyon intim viszonyban volt s falusi jóságán többször látta vendégül az egész királyi családot néha napokig.

Az elhunyt lord nagy lókedvelő volt, s maga is híres versenyistállót tartott.

Címét és rangját legidősebb fia, Valter öröklé, de hogy vagyonát melyik gyermekére hagyta s mily arányban osztotta fel, azt sejtteni sem lehet, mert az angol törvények szerint nincs köteles rész, s így a törvény egyáltalán nem köti meg az örök-hagyó kezét.

Érdekes, hogy az elhunyt az oroszországi Beilis per tárgyalásakor, amikor a vérvád ismét szóba került, egyenesen a pápához fordult a vérvád cáfolatáért. A pápa a bibornok államtitkár útján adott kérdésére megnyugtató választ.

Heves tüzéségi és gyalogsági harcok a francia harctéren.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, április 2. A nagyhadszállítás jelenti:

A Maas és Mosel között heves tüzéségi harcok folynak. A Vois fde Pretre mellett, bent az erdőben a gyalogsági harcok tovább folynak és egész éjjel tartottak. Az erdőtől nyugatra a franciák támadása tüzünkben összeomlott. Az ellentámadásban súlyos veszteségeket okoztunk az ellenségnek és régi állásaiba vetettük vissza. Csak az erdőben tartják még megszállva a franciák legelől lévő árkaiknak két erdőházát.

Keleti hadszíntér.

A keleti arcvonalon a helyzet változatlan. (Min. eln. sajtóosztálya.)

HIREK

Nagypéntek—Nagyszombat.

Mintha a városnak nagy halottja lenne, mély gyász ülte meg a lelkeket a gyász napján, nagypénteken. A hivek ájtatos imába merülve térdeltek a Megváltó sirjánál s vaságos bucsujárás volt a város templomaihoz. Feltűnő sok volt az áhítatoskodók között a katonák, kik példát adtak buzgalomban a többi hiveknek. Napos idő kedvezett az ájtatosságnak s azért sokan mentek fel a Kálváriára is.

A székesegyházban a csonkamisé gróf *Széchenyi* Miklós v. b. t. t., megyés püspök mondotta s ő végezte a sirbátétel szertartását is. A szentbeszédet *Papp* Béla karkáplán mondotta.

Ma, nagyszombaton a székesegyházban és a plébániatemplomokban tüzszenelés, gyertya- és keresztutszenelés lesz, utána pedig ünnepélyes szentmise.

A székesegyházban este 6 órakor lesz a feltámadás ünnepsége, melyet gróf *Széchenyi* Miklós megyéspüspök végez. Ha az idő kedvező lesz, a processzió kivonul a templomból.

A többi templomokban a feltámadási ünnepély a következő sorrendben lesz:

A premoutrei rend templomában délután 3 órakor;

az irgalmas rend templomában délután 4 órakor;

a váradvelencei plébánia templomban este 6 órakor;

a kapucinusok templomában este 6 órakor;

a Szent Orsolya-zárda templomában este fél 7 órakor;

a Szent László plébánia templomban este 7 órakor;

az olasz plébánia templomban este fél 8 órakor.

Megemlítjük itt, hogy a nagybőjt csak ma délig és a déli étkezésre kötelező, délután és este már nincs bőjt a legnagyobb egyházi fajedelem szerint, amint ezt nemrég a püspöki körlevél után lapunk is közölte már.

A görög katolikus székesegyházban ma délelőtt 9 órakor a nagymisé megelőzőleg a matutinumot és a vespertinumot végzik el. Ma a Nagy Szent Vazul miséjét mondják. Délután nem lesz ájtatosság.

* **Kitüntetés.** Ferenc Salvator, az osztrák magyar monarchia Vörös-Kereszt egyleteinek védnök helyettese *Farkas* István nagyváradi gyógyszerésznek a Vörös-Kereszt körüli érdemek II. oszt. tiszteletjelményét adományozta.

* **Adakozzunk a vak katonáknak!** Adományokat elfogad és a budapesti Hadségélyző hivatalnak továbbít szerkesztőségünk. Tegnapi *Ertsey* József 5, *Papp* Ábrahám 3 koronát küldött szerkesztőségünkbe a vak katonáknak.

* **Adomány.** *Haurély* István 10 koronát küldött szerkesztőségünkbe a Vörös-Kereszt központi konyhája részére. Ez adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

* **A karlóczi papnevelde katonai kedvezménye.** Mint ismeretes a karlóczi görögkeleti papnevelő intézet mint sok más intézmény helyisége, katonai célokra van igénybe véve. Az iskola nélkül maradt növendékeknek felsőbb helyről engedélyt adtak arra, hogy tanulmányaikat odahaza folytassák. A tanulók erről külön igazolványt kaptak. Jelenleg tehát nem működik az iskola. Ezen az alapon nagyon sok sorozó bizottság az iskola növendékeivel szemben nem akarta engedélyezni a papi pályán levők részére adott katonai kedvezményeket. Tegnapi ebben a dologban rendelet érkezett a minisztertől, amelyben tudatja, hogy a karlóczi iskola bár tényleg nem működik, mindazonáltal tekintve, hogy a növendékek odahaza folytatják tanulmányiukat, a katonai kedvezmény velük szemben is megadandók.

* **Az ujjvárosi állami iskola megnyitása.** Az ujjvárosi állami iskola megnyílik. Miről tisztelettel értesítem az érdekelteket azzal, hogy a fentnevezett iskolába utalt tankötelesek kíséretében a létszám megállapítása céljából folyó hó 6 án reggel 8 órakor a Vitéz utcai állami óvoda épületében jelentkezni sziveskedjék. Az igazgatóság.

* **A köröskisjenői partbiztosítás.** Köröskisjenő község határát csaknem minden évben végigseperete a Sebes-Körös árja. Az évtizedek óta tartó bajt a múlt évben kezdték orvosolni, amikor a község képviselőtestülete a partvédelmi munkálatokra 13000 koronát szavazott meg. A munkálatok végre is hajtották, azonban a 13000 koronából nem telt ki az egész kiadás s ezért a többlet kiadás megtérítéséért a miniszterhez folyamodott a vármegye. A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette az alispánt a 13000 koronán felüli összeget, 4000 koronát hajlandó az állam terhére átvenni s annak kiutalása iránt már intézkedett is.

* **Sebesültek köszönete.** Vettük a következő sorokat:

Tisztelettel kérjük az alábbi soraink közlését, melyet hálással megköszönünk. Kélemes husvétii ünnepeket kívánunk az alábbi kegyes jótévedőinknek. Dr. Bundala Mihály apátkanonok urnak, özv. Grunwald Henrikné, Tóth Lászlóné urasszonyoknak, Winkler családnak és Kulesár Istvánné urnóknak. Nagyváradi, 1915 április 1 én. A Szent László-Menedékhelyen elhelyezett sebesült és beteg katonák.

* **Piaci árak április 1-től 10-ig.** A rendőrség a most következő hétre is megállapította a piaci árakat. Az eddigi árakkal szemben csak a főzelékeknel és a zsirnál és zsirnakvalónál van magasabb összeg megállapítva. A közönségre nézve a rendkívül magas zsírár valósággal kétségbeajtó. Egy kilogramm zsír ára 6 korona. A rendőrség által megállapított s április 3-tól 10-ig érvényes különben a következő:

Tejtermékek: Tej literenkint 28—32 f., tejfel literenkint 1 K, tehénturó 1 kgr. 1 K 20 f., juhturó 2 K. **Főzelékek:** Burgonya városi 1 kgr. 12 f., burgonya piaci 1 kgr. 16 f., fehérbab 1 liter 60 f., tarka bab 1 liter 56 f., savanyu káposzta 32 f. **Kenyér és liszt:** Nullásliszt 1 kgr. 72 f., főzöliszt 64 f., hadiliszt 52 f., kenyér 1 kgr. 52 f. **Tojás, darabja 9 f. Hal:** Élő 1 kgr. 2 K 20 f., nem élő hal 2 K. **Husneműek** a következő árakon árusítatnak. Marhahús 1 kgr. 3 K, növendékhus 2 K, 80 f., borjúhús eleje 2 K 40 f.

hátulja 2 K 80 f., Sertéshus 3 K 20 f., szalonna 5 K, hárj 5 K, zsír 6 K kilogrammonként.

* A szállító közönség figyelmébe. A kereskedelmiügyi miniszter ur értesítette a kamarát, hogy az utóbbi időben gyakran fordul elő, hogy a szállító felek a hatóságok, vagy a Kereskedelmi és Iparkamara útján, vagy közvetlenül is a cs. és kir. központi szállítási vezetőségéhez fordulnak avégből, hogy a polgári küldemények elszállításához szükséges vasuti kocsikat bocsássa rendelkezésre. Mivel a polgári küldemények elszállításakorúli intézkedések tételenem tartozik a cs. és kir. központi szállítási vezetőség hatáskörébe, figyelmeztetjük a szállító feleket, hogy a polgári küldemények elszállításához szükséges vasuti kocsik megrendelése körül ez idő szerint is ugyanazt az eljárást kell követelni, mint békében. Nevezetesen a küldemények részére a kocsikat az illető feladási állomáson kell megrendelni s amennyiben a megrendelés az állomás által figyelembe nem vétetnének, vagy más akadály merülne fel, az intézkedések tételéért nem a katonai igazgatás valamelyik szervéhez, hanem a feladási állomás felettes igazgatóságához kell fordulni. Nagyvárad, 1915. április 2. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara. Dr. Moskovits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* Honvédszenekar a Royalban. A nagyvárad honvédszenekar ma, szombaton este a Royal kávéházban hangversenyt tart, a karmester személyes vezetésével. Ezúttal a következő zenedarabokat adják elő: 1. Magyar induló, Müller. 2. Nyitány, „Kisgróf” c. op. Rezig. 3. Nagyábránd „Pillangó kisasszony” c. op. Puccini. 4. a) Román dalkoszoru egyveleg, Burcs. b) Est a Száván jellemdal, Zaytz. 5. Hárfa szerenád, Oelschlägel. 6. Cigányprimás egyveleg Kálmán. 7. Királyhűség, Friedrich.

* A vak katonákért. A vak katonák felsegítésének akciójából Nagyvárad társadalmá is kiveszi részét, úgy adományaival, mint a husvét vasárnapján rendezendő hangverseny által. Pásztor Ferenc bankigazgatóhoz tegnap a következő adományok, felülfizetések érkeztek:

Dr. Imrik Péter tanácselnök és neje 40, Ince Lajos és neje 20, Ince Lipót mérnök 20, dr. Fráter Imre igazgató főorvos 20, Kolosváry Sándor ékszerész 10, Vadász Magda és Tilda (Szeged) 10, özv. Beke Vilmosné 8, Molnár Jánosné 4, Sártory Endréné 5, Farkas István 10, Bereczky Gézáné 10, özv. Wallaschek Vencelné 10, Emilia gőzmalom 25, Weinberger Lajos vezérigazgató 10, Vas Adolf cégvezető 5, Kraszner Hugó 5, Lázár Gyula 3, Fon Dezső 2, Vas Ede 2, Emilia malom tisztviselői és munkásai több kisebb tételeiben 30 korona 40 fillér, dr. Patzkó Antalné 5, dr. Szegedy Lajosné 3 korona. Megjelent továbbá Pásztor Ferencnél egy éltes urnó, aki ismeretlen kíván maradni s Isten segítség jeléül 10 koronát adott a jótékony célra. A felülfizetések eddig megütik a hatszáz koronát.

A husvét hangverseny részletes műsorát, mely rendkívül nagysikerűnek ígérkezik holnap teszi közzé a rendezőség. A hangversenyen nagy számmal lesz jelen a katonaság is, amennyiben ez estén az önkéntesek is kimaradási engedélyt kaptak. A hangverseny a Vigadó nagytermében vasárnap este pontban nyolc órakor veszi kezdetét.

x Kiadó lakások. A kamara székében, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* Adományok. Des Escherolles Kruspér Sándorné báróné, ki már számtalan esetben adta tanujelét jótékonyágának és nemes szívének, azt ismét fényesen bebizonyította azon egyszerű és nemes felhívásával, a melyet Ginzery Sándorné urnó, borsi posta mesternőhöz intézett, kérve öt Bors község lakosai közt sebesült katonák számára gyűjtés indítása iránt. Ugy látszik, hogy Ginzery Sándorné urnó ezen felhívásának eleget is tett, amennyiben fáradságtalan buzgalommal az itt felsorolt dolgokat rövid pár nap alatt sikerült összegyűjteni és azt a Vörös-Kereszt betegnyugvó és kórház részére be is szállította, átadva Des Escherolles Kruspér bárónőnek, mint elnöknőnek, ki a Vörös-Kereszt Egylet nagyvárad fiókjá nevében ez uton mond köszönetet s nyugtázza Bors község lakosainak. Adakoztak a következők: Dömök Kálmán, Könyves Kálmán, Vas Gyuláné, Szegedi Zsigmond, Bojtir István, Finger Józsefné, Fodor Lajosné, Szeretniklósi S., Bajusz Sándorné, Molnár József, Hegyesi Lajos, Bereczky Gyula, Szegedi Károlyné, Rácz Lajosné, Megyeri Lajos, Fazekas Imre, Rácz Lajos, Szala Istvánné, Szőke Lajosné, Budai Gyuláné, Pető Józsefné, Fazekas Lajosné, Bodó Imréné, Sömi Gáspár, Györki Lajos, Pethő Zsuzsanna, Bátorfi Ferenc, Rácz Imre, Kiss Endre, Cs. Varga Lajos, Tóth Lajosné, Toldi Ferenc, Rácz Lajos, Varga Lajos, Kiss Károly, Király Istvánné, Katz Ernő, Varga Lajosné, Kiss Lajosné, B. Varga József, Bajusz András, Ginzery Sándorné, Vass Józsefné, Hegyesi Lajos, özv. Hegyesi Lajosné, M. Kiss Lajos. Összesen 34 liter tej és kávé, 36 kg. liszt, 220 darab tojás, 1 kenyér, 100 darab/cigaretta, 3 darab szalonna, 1 üveg veres bor, 6 korona pénz cigaretára.

* Kóczé Antal az Emkében. Az Emke kávéház bérlője Schönberger Sándor nem hátrál vissza semmiféle áldozattól, ha arról van szó, hogy az Emke-kávéház közönségének műélvezetét szerezhet. Most sikerült horribilis áldozatok árán leszerződten néhány estére Kóczé Antalt, a világhírű cigányprimást teljes zenekarával. Kóczé Antal művészetét nem kell bekonferálni a nagyvárad közönségnek, hiszen már többször volt alkalma gyönyörködni Kóczé istenadta művészetében. A magyar nóták siró szomorúsága, pattogó vidámsága lüktet forrón a játékaiban, mintha szíve, lelke volna hegedűjének. De klasszikus operákat és divatos operetteket is elsőrangúan játszik kitűnő zenekarával.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 3. szám.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* Kiadó a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Kiadó lakás. Uri-utca 23. sz. alatt 2 nagy szobás udvari lakás, üveges előszobával, fürdő szoba, villany bevezetve jutányos áron májusra kiadó.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai árakon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

x Köhögés, hurut, rekedtség lenel használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* Modern berendezésű butorozott szobák hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor utca 4.

x Kiadó lakás. Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

x Családi rum vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* Jó fekvésű 1 hold szőlő gyümölcs-termés élvezetével kibérelhető. Közlebbifelvilágosítást a „Tiszántúl” kiadóhivatala nyújt.

x Kiadó. Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

x Modern berendezésű butorozott szobák hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor-u. 4.

* Ingatlan eladás. Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungaria cipőgyár r.t.

Legújabb táviratok.

A japáni áruk bojkottja Kinában.

Berlin, április 2. A Tägliche Rundschau jelentése szerint a Newyork Herald Pekingből a következőket jelenti: A japán követ a kínai kormányhoz terminushoz kötött jegyzéket nyújtott át, amelyben követeli, hogy a kínai kormány tiltsa meg a japán áruk ellen megindult kínai bojkottot. Pekingben ennek következtében nagy japánellenes tüntetések voltak, amelyek alkalmával több japán konzulátusi hivatalnokot tetteleg bántalmaztak.

Visszavertük mindenütt az orosz támadásokat.

Budapest, ápr. 2. (Hivatalos.) A Keleti-Beszkidék vonalán általában nyugalom van, minthogy az oroszok összes támadásait az utóbbi napokban visszautasítottuk.

A kárpáti arcvonalnak keletről csatlakozó szakaszában, ahol nagy orosz erők támadnak, folyik a harc.

A Pruth és a Dnyeszter között levő három orosz határon csapataink az oroszoknak tulerővel véghezvitt támadását visszaverték. Egymás között 10—15 sorban támadott az ellenség egész napon át. A csatavonal több pontján a harc egész este folyik. Az ellenség nagy vesztesége után mindenütt visszavonulásra

kényerült és főként a legdélibb szárnyunk előtt menekülés szerűen hátrált. Lengyelországban és Nyugat-Galiciában nincs változás.

A Nida alsó folyása mentén az oroszok egy éjjeli támadása állásaink leghatásosabb tüzeiben összeomlott. Höfer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

IRODÁLOM

A „Kath. Gyermekvédelem“ f. évi márciusi száma a következő változatos és szakszerű tartalommal jelent meg:

1. Kereszténység és gyermekvédelem. Dr. Makay L.
2. A háboru árvái. Némethy Ernőtől.
3. A magyar nőkhöz. Dr. Hannig György-nétől.
4. A proletár anya és a proletár gyermek. Krigs-Au Emiltől.
5. Gyermekvédelmi tanácsok. 2. A csavargóhajlam a gyermekekben. A kültelki gyermek s a háboru Pesten. Zachratka Józseftől.
6. Tárcsa. A szegény Iluska első s utolsó szentáldozása. Horváth Sárítól.
7. Külföld. A gyermekmunka Angliában.
8. Egyesületünk.

A keresztény szellemű gyermekvédelemnek eme szinten álló tartalmas szakközlönyét, ajánljuk olvasóink figyelmébe és felkarolásában. Esztergomban a Keresztény Gyermekvédő egyesület Központjában jelenik meg Keményfy K. Dániel szerkesztésében. Előfizetési ára csak 2 K évenként. Aki 3 évre egyesületi tagnak jelentkezik, az 2 K évi tagsági díj fejében ingyen kapja. A díjak „Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve“ címen Esztergomba küldendők. Az egyesület elnöke Rajnar Lajos püspök. A keresztény gyermekvédelem támogatása, tekintettel a háboru sok árváira, különös erkölcsi kötelessége minden jó katolikuskának s hazafinak.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombaton: Szünet.
Vasárnap délután: Szibil.
Vasárnap este: A betyár kendője.
Hétfő délután: Kabaré.
Hétfő este: Zsuzsi kisasszony.

A betyár kendője | **Bihari Ákos és E. Kovács Mariskával.** Régi, de örökké népszerű színpadi alkotás. A betyár kendője tölti be vasárnap este a műsort. Az előadás ünnepi jellegére tekintettel a régi, drámai erőben gazdag népszínmű érdekes és nem mindennapi szereposztásban kerül színre. Gulyás Bandit — ugyanis — Bihari Ákos játssza, feleségét pedig E. Kovács Mariska, ami a vasárnap esti népszínmű előadásnak művészi sikert biztosít. Az énekes szerepek Vigh Manci és Medgyaszay Jenő kezeiben vannak, azonkívül igen jó szerepek jutnak Sik, Bánházy Teréz, T. Pogány Janka, Leővey, Varsa, Farkas Pál és Perényi.

NYILTÉR

...

Uj szálloda a Rákóczi-uton!

MEGNYILT

a nagyuri kényelemmel berendezett
Vaiszlovich Park-Szálloda
60 szobával és lakosztállyal.

Fürdőszobákkal, minden szobában meleg — hidegvizes mosdókkal.

Melagvízfűtés, vacuum elvezetés, hygienikus berendezés.

Zenementes, csendes, tisztahely.

Nagy fenyves park lugasokkal és gloirettekkel!

Nagyváradon, Rákóczi-ut 5. sz.

Telephon szám: 806. Villamos megállóhely.
Automobil garage és istálló.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a m. kir. pénzügyminiszter 1915. évi 2612. sz. rendelete alapján a város közönségének tudomására hozza, hogy az utóbbi időben hamis kétkoronás bankjegyeket hoztak forgalomba, amelyeket a valódiaktól a következő eltérések különböztetik meg:

A két jegykép hiányos és az eszményi fej arckifejezése a hamisítványban keményebb, mint a valódi bankjegyeken s a kettős szám guillocherozottja gyengébben van kitöltve és a vonalai eltérők. Az első oldal barna színi alaponyomásban vízszintes árnyékvonalak láthatók, míg a valódi bankjegyen ez alaponyomás hullámos vonalakból áll.

A szövegben a következő hibák fordulnak elő:

Baloldalon fent, ahol a bankjegy értéke a különböző nemzetiségi nyelvekben van feltüntetve, alulról számítva a harmadik sorban „Dvne Krune“ áll „Dvije Krune“ helyett. Jobb oldalt a magyar szövegben a „Buda“ szó után hiányzik a választóhely. A „Kormányzó“ szóban az „á“ betűn nincs ékezet és a „Főtanácsos“ szóban az „ó“ betű felett csak egy vonás van.

A hamisítvány a német szövegben 1914. évi augusztus hó 3-ról, a magyarban ellenben 1914. évi augusztus hó 5-ről van keltezve.

Nagyvárad, 1915. márc. 24.

Rendőrkapitányi hivatal.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterium 977—1915 M. E. számu rendelete értelmében felhivatnak mindazok, akiknek buzából, rozsból, árpából vagy ezekből az őrléltisztból több készletük van, mely a folyó évi termés betakarításáig a saját háztartásuk, vagy gazdaságuk céljaira szükséges mennyiséget (havonként és fejenként 6 kilogramm) meghaladja, kötelesek ezt a készletet a rendőrkapitányi hivatalnál (II. emelet 8. ajtó) szóban vagy írásban folyó évi **április hó 12., 13., 14. napjain** bejelenteni.

Azok, akik a bejelentést elmulasztják, kihágást követnek el s két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők és a be nem jelentett, elrejtett vagy eltitkolt készleteknek a házi vagy gazdasági szükségletet meghaladó része a hatóság által a törvény értelmében a kihágási eljárás során el fog koboztatni.

A bejelentett készletet az Országos Gazdasági bizottság részére zár alá helyezettnek kell tekinteni, tehát a birtokos azzal nem rendelkezik, hanem köteles azt az Országos Gazdasági Bizottság részére megőrizni és felhívásra a hatóságilag megállapított árban készpénz fizetés ellenében át szolgáltatni.

Azok, akik a március hó elején tartott liszt összeírás alkalmával liszt készletüket akár tévedésből, akár bármi más okból nem a valóságnak megfelelően jelentették be, avagy a bejelentést egyáltalán elmulasztotta, ha most a bejelentést a kitűzött három nap alatt önként, a valóságnak megfelelően megteszi, azért az előbbi felhívás dacára a bejelentést elmulasztó nem esik büntetés alá és készlete nem koboztatik el, hanem az Országos Gazdasági Bizottság által készpénz fizetés ellenében átvéttik.

Az elrejtett és eltitkolt készletek hatóságilag nyomoztatni fognak és azokat, akik a bejelentést elmulasztják, készletüket elrejtik vagy eltitkolják, a hatóságnál bárki feljelentheti és a kihágási eljárás során elkobozandó készlet egy ötöde a feljelentőt illeti.

Nagyvárad, 1915. április hó 1-én.

Rendőrfőkapitány.

A már 70 év óta fennálló
LÉVAL-féle

SIRKÓ

raktárt

és

KŐFARAGÓ
műhelyt

az érdeklődő közönség szives figyelmébe ajánljuk

Rákóczi-ut 20 számú telepünkön
sirkerítések kovácsolt vasrácsból is készíttetnek.

MEGHIVÓ.

A „Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibank Részvénytársaság“ folyó évi április hó 11-én délelőtt 11 órakor tartja Nagyváradon Rimanóczy-utca 6. szám alatti üzlet-helyiségében

negyedik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívjuk

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a zárszámadásoknak előterjesztése a mérleg megállapí-

tása, a nyereség hova fordítása, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

2. A felügyelő-bizottság és az igazgatótanács megválasztása.

3. Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok 16. §-a szerint a közgyűlés előtt 5 nappal az igazgatóságnak írásban bejelentetnek.

Nagyvárad, 1915. április hó 1.

Az igazgatóság.

JEGYZET. A közgyűlésre a részvényesek az alapszabályok 11. §-a értelmében oly figyelmeztetéssel hivatnak, hogy aki azon részt venni és szavazni kíván, nevének álló részvényeit le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlés napját megelőző 3 ik nap déli 12 órájáig az intézet pénztáránál leteni tartozik.

A Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmibank r. t. zárszámadása az 1914. üzletévől

TARTOZIK

Mérleg-számla.

KÖVETEL

Vagyon :	K	f	K	f	Teher:	K	f	K	f
Pénztár			38654	41	Részvénytőke			900000	—
Pénzügyintézeteknél			208693	40	Tartalékalap			45000	—
Váltótárca			2785861	68	Betétek :				
Jelzálogkölcsonők			714292	50	könyvecskében	915996	18		
Folyószámlai adósok fedezet mellett			115591	64	folyószámlán	137025	26	1053021	44
Értékpapírok és függő kamatai .			199630	—	Visszleszámított váltók			1366851	59
Berendezés			4500	—	Engedm. jelzálog kölcsönök			671417	58
					Hitelezők			6269	—
					Fel nem vett osztalékok			2482	—
					Befizetendő betét kamat-adó			3447	36
					Átmeneti kamatok egyenlege			6308	43
					Nyereség áthozat a múlt évről	2504	91		
					Ez idei tiszta nyereség	9921	32	12426	23
			4067223	63				4067223	63

TARTOZIK

Veszteség- és Nyereség-számla.

KÖVETEL

Veszteség :	K	f	K	f	Nyereség :	K	f	K	f
Kamatok:					Nyereség áthozat a múlt évről			2504	91
Engedélyezett jelzálog, lombard kölcsönök, betétek és visszleszámítás után			162299	65	Kamatok és jutalékok:				
Költségek:					Váltó, jelzálog és folyószámlai kölcsönök után			287198	99
Tisztviselői fizetések, napi biztosítási díjak, házbér és üzleti költség			50258	39	Értékpapír kamatok (adómentes)			13568	85
Adók:					Leírt követelésekből befolyt			100	—
Állami, községi és tőke kamat adó			18789	60					
Leírások:									
Berendezésből, értékpapirokból és kintlevőségekből			59598	88					
Nyereség áthozat a múlt évről	2504	91							
Ez idei tiszta nyereség	9921	32	12426	23					
			303372	75				303372	75

Biró Sándor
főkönyvelő.

Nagyvárad, 1914. december 31-én.

Vertán Antal
pénztárnok.

AZ IGAZGATÓSÁG:

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Blayer Lajos
elnök.

Justh Károly   Dr. Rozvány Jenő
társelnökök.

Bleyer Manó   Pesthy Béla   Weintraub Mór
Benedek Dávid   Dr. Sebő Mihály   ifj. Weisz József
Friedlander Herman   Dr. Tóth Ferencz   Weisz J. Miksa
Moskovits Miksa   Varga László   Weisz Mór
Friedländer Ernő
vezérigazgató.

Blayer Béla   Löwenstein Zsigmond
ifj. Erdős Albert   Margitai Samu
Freund Lajos   Sonnenfeld Gusztáv
Klein Adolf   Dr. Stern László
Dr. Székely Adolf